

Παιδιά και παραδοσιακό τραγούδι. Ένα πείραμα...

[Πολιτισμός](#) / [Λαογραφία-Παράδοση](#) / [Μουσική](#) / [Πολιτισμός](#)

[Δημήτρης Μαντζούρης](#), Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΕΠΕΜ

%asroiuytgbnakkkakakak%

Θυμάμαι τον μπαρμπα-Γιώργο τον Δέα στον Πολύγυρο, τον μπαρμπα-Φραγκίσκο τον Τζιωτάκη από την Κύθνο, τον Φίλιππο τον Θεοφιλίδη στην Κω, τον Πανίκα τον Σαββίδη στο Μόναχο, Πόντιο από τα χωριά της Κοζάνης, τον μπαρμπα-Σπύρο τον Γαλετσίδα στον Πλατανότοπο της Καβάλας, την Κούλα την Αργυρού από το Μεγανήσι της Λευκάδας. Κανένας τους δεν είχε διδαχθεί το παραδοσιακό τραγούδι.

Εκείνοι τραγουδούσαν κι εγώ παρατηρούσα, προσπαθώντας να καταλάβω αυτά που οι ίδιοι δεν ήξεραν να μου περιγράψουν. Όλοι τους, κάθε φορά που τραγουδούσαν ένα τραγούδι, το ίδιο τραγούδι, κάθε φορά το έλεγαν αλλιώς. Κι αν τους ζητούσες να σου το ξαναπούν ολόιδιο, δεν μπορούσαν. Δεν απομνημόνευαν αυτό που κάθε στιγμή γεννούσαν. Δεν χρειαζόταν. Είχαν τον τρόπο να το ξαναγεννήσουν. Είναι σα να ζητάς από μία νοικοκυρά να κάνει ξανά τις ίδιες ακριβώς κινήσεις την ώρα που ζυμώνει. Γίνεται; Δεν γίνεται. Και δεν χρειάζεται να

γίνει.

Τότε άρχισα να καταλαβαίνω... Το παραδοσιακό τραγούδι ως προς τη μουσική του δεν έχει απλώς μία μελωδία, που επανεκτελείται κάθε φορά πανομοιότυπα, έστω και με μικρές εκφραστικές διαφορές. Το παραδοσιακό τραγούδι είναι ζυμάρι στα χέρια του τραγουδιστή. Έχει έναν κορμό, συχνά ασαφή, ρευστό, μα υπαρκτό, τον οποίο ο τραγουδιστής τον αναπλάθει ανά πάσα ώρα και στιγμή, γεννώντας κάθε φορά κάτι μοναδικό.

Σήμερα πια έχουμε δισκογραφία. Το ζυμάρι φωτογραφήθηκε ...κι έμεινε ακίνητο. Κάθε τραγούδι περιορίστηκε πια σε μία εκδοχή του, που αναπαράγεται σχεδόν πανομοιότυπα από στόμα σε στόμα. Έμεινε στη λήθη η τέχνη του παραδοσιακού τραγουδιστή. Και δεν εννοώ τις φωνητικές του ικανότητες, αλλά τον τρόπο που είχε να αναπλάθει το τραγούδι, το δικό του τραγούδι, εκείνο που δεν ανήκε σε κανέναν και ταυτόχρονα ανήκε σε όλους. Τον τρόπο που είχε να γίνεται «συνθέτης» του τελικού αποτελέσματος και όχι εκτελεστής μιας προκαθορισμένης και προβαρισμένης μελωδικής πορείας.

Διδάσκεται ο τρόπος αυτός; Μπορεί ένα παιδί να μάθει να προσεγγίζει έτσι το παραδοσιακό τραγούδι;

Κάναμε το πείραμα. Στη διδασκαλία δεν τίθεται ως βασικός στόχος ο κατά το δυνατόν καλύτερος συντονισμός των παιδικών φωνών. Διδάσκονται διάφορες μελωδικές παραλλαγές. Όλα τα παιδιά μπαίνουν στον ρόλο του πρωτοτραγουδιστή, αφομοιώνουν τις παραλλαγές αυτές και σταδιακά αφήνονται να τραγουδούν αυτό που κάθε στιγμή τα ίδια επιλέγουν. Και λειτούργησε! Λειτούργησε αυτή η γοητευτική ανομοιομορφία, που κάνει το παραδοσιακό τραγούδι ζωντανό οργανισμό!

Ένα από τα αποτελέσματα του διδακτικού αυτού πειράματος είναι κι αυτή η ηχογράφηση του γνωστού τραγουδιού «Κάτω στο γιαλό» στην παραλλαγή και το ύφος της Καρπάθου. Μαζευτήκαμε μετά από 3 μήνες διαδικτυακών μαθημάτων όλα τα παιδικά και εφηβικά τμήματα του Ωδείου «Σίμων Καράς» στον Λόφο των Ταξιαρχών, στον Υμηττό. Δύο φορές το ηχογραφήσαμε και κάθε φορά, χωρίς τα παιδιά να το συνειδητοποιούν, ήταν μοναδική!

Γεμίζεις με αισιοδοξία και ικανοποίηση όταν βλέπεις τον Νίκο, τον Γιάννη, τη Δανάη, την Άννα, τον Γιώργο, τον Δημήτρη, τη Μαρίνα στα βήματα του μπαρμπα-Γιώργου από τον Πολύγυρο, του μπαρμπα-Φραγκίσκου από την Κύθνο, του Πανίκα από την Κοζάνη, του Φίλιππου από την Κω, του μπαρμπα-Σπύρου από την Καβάλα και της Κούλας από το Μεγανήσι...

<https://bit.ly/30REFhG>